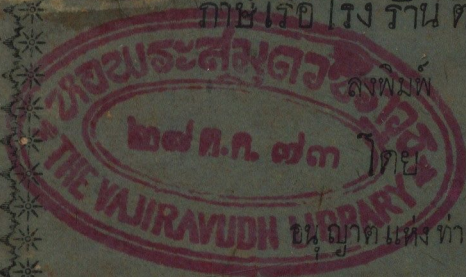

พิกิต

ภาษีเรือโรง ร้าน ตึก แพ

ปลัด ชาญชัย กลาง

พระ คลังมหาสมบัติ

แด่ หอ รัชฎาภิเศก พิพัฒน์

กรุงเทพ ฯ

ปุยน วาศันทร มุทริต

๑๒๔๗

ราคา เล่ม ละ สิบ

พิกิต

ภาษีเรือโรง รำน ตึก แพ

ลงพิมพ์

ไทย

อนุญาต แห่ง ท่าน

ปลัด ภาณูชี กลาง

พระ คลังมหา สมบัติ

แด ทอ รัชฎากร พิพัฒน์

กรุงเทพ ๑

ปยุร วงศ์ ยันตร มุทริท

๑๒๔๗

ราคา เล่ม ละ สิบ

นำต้น

๐ ภาษีเรือโรง รัน ตัก แพ ๓

๐ ให้เจ้า ภาษีเรียก ภาษีแต่ ราษฎร ตาม พิ
กัต ตั้ง นี้

๐ เรือ บัน ทุก อัฐ บัน ทุก ทวาย บัน ทุก
กระเบื้อง ซึ่งไม่ให้เสีย ภาษี แล เรือ บัน ทุก
เครื่อง กระชา เต็มไป เทียบ ขายใน จังหวัด กรุง
เทพฯ แล แขวง หัว เมือง ให้เรียก ภาษีเรือ
ศอก ละ สี่สิบ วา ละ บาท แล เรือ หัว เมือง
บัน ทุก สิบ ค้า ต่าง ๆ เข้า มา ขายใน จังหวัด
กรุง เทพฯ แล แขวง หัว เมือง ขึ้น ๆ แล เรือ
ที่ กรุง เทพฯ บัน ทุก สิบ ค้า ต่าง ๆ บระ จำ

๒ ภาษีเรือโรง รัน ตึก แพ

ขายใน จังหวัด กรุงเทพมหานคร แด่ ออกไป ขาย
ตาม แขวาง หัว เมือง ประ จำ ขาย ของ อยู่ ที่
แขวาง เมืองใด ตั้ง แต่ ๆ เดือนหนึ่ง ขึ้นไป ให้
เรียก ภาษีเรือ ศอก ละ เฟื้อง วา ละ สอง
สลึง ถ้า ประ จำ ขาย สิบ คำ อยู่ ที่ แขวาง เมือง
ใด เดือนหนึ่ง ตั้ง แต่ ๑๒ เดือน ขึ้นไป ให้ เรียก
ภาษีเรือ ศอก ละ สลึง วา ละ บาท ถ้า ราษฎร
เจ้า ของ เรือ ฆา บาธ ได้ ว่า ประ จำ ขาย อยู่ ใน
จังหวัด กรุงเทพมหานคร แด่ แขวาง เมือง นั้น ต่ำ กว่า
๒ เดือน ลง มา เรือ อย่าง นี้ เปน เรือ จร ไม่
ต้อง เสีย ภาษี เรือ ช่าง บัน ทุก สิบ คำ ส่ง เรือ
ใหญ่ แด่ ส่ง ขึ้น โรง รัน ตึก แพ แด่ เรือ รับ
ถ่าย สิบ คำ ที่ โรง รัน ตึก แพ บัน ทุก เรือ

ไป เพียว เร่ ขาย สิ้น เว ธา แล้ว กติบ มา ขน
 ของ ชันโรง วัน เปน เรือ เร่ ไม่ ต้อง เสียบ
 ภานี กำหนดให้ เรียก ภานี แพ ที่ ไว้ สิ้น คำ
 ขาย ใน จัง หวัด กรุง เทพ ๑ แก่ แพ มี สิ้น คำ
 สิ่ง หนึ่ง สอง สิ่ง สาม สิ่ง เปน สิ้น คำ วา คา
 น้อย ให้ เรียก ภานี แพ ห้อย ละ หก สิ่ง สอง
 ห้อย สาม บาท สาม ห้อย ทำ ถึง สอง สิ่ง
 ถ้า สิ้น คำ วา คา น้อย มี สิ้น คำ อยู่ สี่ สิ่ง ห้า สิ่ง
 หก สิ่ง ให้ เรียก ภานี ห้อย ละ สอง บาท สอง
 ห้อย ทำ ถึง สาม ห้อย ทำ ถึง สอง บาท แพ
 ที่ มี สิ้น คำ วา คา มาก คือ ด้ แด แพร ท่าง ๆ
 แด เครื่อง ทอง เหลือง ทอง ขาว เครื่อง แก้ว
 เครื่อง เหล็ก แด ปั้น หนังสือ นอง งาม สุรา ยา

๔ ภาณูรีเริงโง รัน ตัก แพ

ผืน สิ่งใด สิ่ง หนึ่ง แพให้เข้า แดเจียน หวย
ตั้ง บ่อน เล่น เบี้ย ต่าง ๆ แด แพ คน ชั่วให้
เรียก ภาณูรี ห้อง ตะ ตาม บาท สอง ห้าง คำ ถึง
สอง บาท ตาม ห้อง สอง คำ ถึง บาท เรือน โง
รัน ตัก ที่ให้เข้าไว้ สิ้น คำ ตั้ง บ่อน เล่น เบี้ย
เจียน หวย แด คน เข้า อยู่ แด เรือน โง รัน
ตัก คน ชั่ว แด เรือน โง รัน ตัก ที่ไม่ได้ให้
เข้า ไว้ สิ้น คำ ของ ตัวเอง ซึ่ง อยู่ใน ห้อง
ที่ไป ลิศ ลาก ตะ เวน ให้เทียบ เหมือน ชั่ว
เข้าให้ เรียก ภาณูรี สิบ สอง ชัก หนึ่ง กิ่ง คือ
สิบ สอง คำ ถึง ชัก คำ ถึง สอง บาท แด
เรือน โง รัน ตัก แพ ที่ให้เข้า แด ไว้ สิ้น คำ
ของ ตัวเอง ไม่ได้ อยู่ใน ห้อง ที่ไป ลิศ ลาก

กระเวน ให้เรียก ภาษี สิบสอง ชัก หนึ่ง
 แดโรง รำน ตึก แพ ซึ่งอยู่ตามแถว ท้อง
 ตลาด แหกปน อยู่ใน รวาง โรง รำน ตึก
 แพ ที่มี สิ้น ค้ำขาย ไม่ประกอบ การ ชื้อ
 ขาย ให้มี ผล ประโยชน์ เจริญ แก่ แผ่นดิน
 นั้นไม่ชอบ ให้เรียก ภาษี เท่ากับ โรง รำน
 ตึกแพ ที่ไว้ สิ้น ค้ำขาย เหมือนกัน แดให้
 เจ้า ภาษี เรียก ภาษี แต่ ผู้ที่อยู่ใน โรง รำน ตึก
 แพ นั้น ๆ ครั้น จะให้ ผู้ที่ อยู่ใน โรง รำน ตึก
 แพ นั้น นำไป หา เจ้า ของ โรง รำน ตึกแพ
 ก็ ยาก บาง ที่ ก็ อยู่ไกล บาง ที่ ก็ อยู่ใกล้ ไป
 ไม่ พบ บ้าง มัก เกิด วิวาท กัน จึง ให้ เรียก
 ภาษี เอา แต่ ผู้ที่ อยู่ใน โรง รำน ตึก แพ นั้น

ๆ แล้วจึงให้ผู้เช่าไป ทักเอา เงิน ค่าเช่า แต่
 เจ้าของ โรง รัน ตัก แพ จึงได้เสีย ภาษีไป
 มาก แล น้อย ถ้าผู้เช่าเป็นคน ต่าง ประ
 เทศให้เรียก ภาษีเอาแต่เจ้าของ โรง รัน
 ตัก แพ ผู้ได้ค่าเช่า แล เรือน โรง รัน
 ตัก แพ ที่ไว้ สิ้น ค่ำ ของ ตัวเองไม่ได้ให้
 เช่า แล อยู่ไกล กับ ที่ เช่าจะ เทียบ เป็น ค่าเช่า
 นั้นไม่ได้ ให้เรียก ภาษีเป็นห้อง ๗ โด มี สิ้น
 ค่ำ สิ่ง หนึ่ง สอง สิ่ง สาม สิ่ง เป็น สิ้น ค่ำ
 น้อย แล ราคา มากกว่า ทำถึง ขึ้นไป ให้
 เรียก ภาษีที่ไว้ สิ้น ค่ำ ห้อง ละ สอง สสิ่ง ถ้า
 มี สิ้น ค่ำ ราคา น้อย สิ้น ค่ำ สี่ สิ่ง ห้า สิ่ง หก
 สิ่ง ให้เรียก ภาษีห้อง ละ หก สสิ่ง ถ้า มี

ภาษีเรือโรง วัน ตัก แพ ๗

สิน ค้า ราคามากต้องพิ กัด แต่ สิ่งใด สิ่ง
หนึ่ง ให้เรียก ภาษีห้อง ละ สอง บาท แด
เรือน โรง วัน ตัก แพ ซึ่ง อยู่ตาม หัว
เมือง ปากใต้ฝ่ายเหนือ นั้น ด้วย ราคาสิน
ค้าไม่เหมือน กรุงเทพ ฯ ต้อง ลด หย่อน ผ่อน
ราคา ลง บ้าง กำหนดให้ เรียก ภาษี แพ ที่
อยู่ หัว เมือง ซึ่งมี สิน ค้า ราคาน้อย ห้อง ละ
หก สตึง สอง ห้อง สาม บาท สาม ห้อง ห้า
สตึง สอง สตึง แพให้ เข้า ตั้ง บ่อน เล่น เบี้ย
ต่าง ๆ แด แพ ที่มี สิน ค้า ราคามาก ต้อง
พิ กัด แต่ สิ่งใด สิ่งหนึ่ง ให้เรียก ภาษี แพ
ห้อง ละ สอง บาท สอง ห้อง ห้า สตึง สาม
ห้อง ห้า สตึง สอง บาท แด เรือน โรง วัน

สิ่งใด สิ่งหนึ่ง ให้เรียก ภาษีห้อง ละ หก
 สลึง ถ้าสิน ค้ำ เปน ของ ในสวน ในไร่
 ของ ตัวเองไม่ ต้องเสีย ภาษี ที่ไว้สิน ค้ำ
 แต่โรงเลื่อยไม้ โรง สักเข้า โรง ทำน้ำมัน
 ขายให้เรียก ภาษีห้อง ละบาท โรง เลี้ยง
 สุกร ขายสุกร ตั้งแต่ สิบตัว ขึ้นไป โรง
 เลี้ยง เป็ด เลี้ยงไก่ ขาย เป็ดไก่ตั้งแต่ห้า
 สิบตัวขึ้นไป ให้เรียก ภาษี โรงเลี้ยง
 เปนที่ไว้สิน ค้ำ หลัง ละบาท ถ้าสุกร ทำ
 กว่าสิบตัว เป็ดไก่ ทำกว่า ห้าสิบตัว ลง มา
 แด เปน ที่ กลาง แจ้งไม่ได้ เลี้ยงในโรงไม่
 ต้องเสีย ภาษี ถ้า ราษฎร มี ตึก มี เรือน
 มีโรง แด ทำเพิง ทำเฉลียง หน้า ตึก ข้าง

๑๐ ภาชีเรือโรง รำน ตัก แพ

ตัก เรือน โรง ห้อง หนึ่ง สอง ห้อง สาม
ห้อย กี่ ตี บัน ทุก สิ้น คำไว้แต่ ที่ เพิง เฉลียง
แห่ง เดียว แต่ ใน ตัก ใน เรือน ใน โรง ไม่
มี สิ้น คำให้เรียก ภาชี เพิง เฉลียง เปน ที่ไว้
สิ้น คำ อย่าง เดียว ห้อย ละ สอง สิ้น ถ้า
ไว้สิ้น คำ ที่ ตัก ที่ เรือน ที่ โรง กี่ ตี แด
เพิง เฉลียง กี่ไว้สิ้น คำ ต่าง ๆ หลัง ไต หลัง
หนึ่ง ให้เรียก ภาชี หลัง นั้น ทั้ง เพิง เฉลียง
เปน ที่ไว้สิ้น คำ ด้วย รวม กัน ห้อย ละ
สาม บาท สอง ห้อย ทำ ถึง สอง บาท สาม
ห้อย สอง ทำ ถึง บาท แด ราษฎร ผู้เดียว
บัน ทุก สิ้น คำไว้ ที่ เรือน โรง รำน ตัก แพ
หลาย หลัง ห้อย ไต เปน ที่ไว้สิ้น คำ กี่ให้

เรียก ภาษี ห้าง นั้น ทุก หลัง ตาม มาก แด น้อย
 ถ้า เจ้า ของ ขา บาล ได้ ว่า สิ้น ค่ำ ภา คา ไม่ ถึง
 ทำ ถึง แด ห้าง เปลา ไม่ มี สิ้น ค่ำ ไม่ ต้อง เสีย
 ภาษี พิ กัต ท้อง ตรา ก่า หนด ให้ เรียก ภาษี
 ทั้ง กล่าว มา นี้ ถ้า เจ้า ของ ผู้ ได้ ค่า เข้า แด
 ผู้ เข้า เรือน โรง วัน ตึก แพ นั้น ๆ ปีก
 บัง ค่า เข้า ไว้ ไม่ บอก โดย ตรง เจ้า ภาษี แด
 พวก เจ้า ภาษี สืบ จับ ได้ ขำ ระ ได้ ความ จริง ก็
 ให้ ปรับ แก่ ผู้ บัง ภาษี ตาม ข้อ ตาม ภา คา ค่า
 เข้า มาก แด น้อย แด เงิน สิ้น บด เท่าใด ให้
 เอา แก่ ผู้ บัง ภาษี ให้ แก่ ผู้ รับ สิ้น บด ให้ เจ้า
 ภาษี บด จับ ผู้ บัง ค่า เข้า เปน เงิน ดิบ ทำ ถึง
 ลง มา แด ให้ เจ้า ภาษี เรียก ภาษี แด ราษฎร

๑๒ ภาษีเรือโรง รำม ตัก แพ

ตาม พิ กัตใน ท้อง ตรา ตัง กล่าว มา นี้ ถ้า เจ้า
ภาษีเรียกเอา เงิน ภาษีแต่ ราษฎร แล้ว ก็ ให้
ทำ ฎีกา ประ ทับ ตรา ประ จำปี ประ จำเงิน ให้
ไว้แก่ ราษฎร เปน ลำ คัญ อย่า ให้ มี ความ วิ
วาท หุ่นเถียง แก่ กัน ได้ ห้าม อย่า ให้ เจ้า ภา
ษีเรียก ภาษี ให้ เหลือ เกิน จาก พิ กัต ใน ท้อง
ตรา นี้ เปน อัน ชาติ ที่ เตี้ยว ถ้า เจ้า ภาษีเรียก
เอา เงิน ภาษีแต่ ราษฎร เหลือ เกิน จาก พิ กัต
ประ การใด ๆ ราษฎร มา พ้อง กล่าว โทษ
เจ้า ภาษี ว่า เรียก เงิน ภาษี เหลือ เกิน จาก พิ กัต
พิจารณา เปน สัจ จะ ปรับ โทษ เอา โทษ แก่ ผู้
กระ ทำ ผิด โดย โท ษา นุ โทษ ตาม พระ ราช
ก่า หนด กฎ หมาย ถ้า พัก พวก บ่าว ทาษ

ซึ่งไป ทำภาษี ด้วย กัน นั้น เกิดวิวาท แก่
กัน เปน แต่ เนื้อ ความ เลก น้อย ก็ให้เจ้า
ภาษี สมัค สมาน ว่า กล่าวให้สำ เรจ แต่ใน กัน
เอง ถ้า เปน ความ มหัน ทิโทษ หนักใหญ่ ก็
ให้ส่ง ไป ยัง เจ้า กระ ทรวง ผู้สำ เรจ ราช
การ เมือง กรม การ พิจารณา ว่า กล่าวตาม
พระ ราช กำหนด กฎหมาย ถ้า ราษฎร พ้อง
หา กล่าวโทษ สมัค พัก พวก เจ้าภาษี ก็ให้
เจ้าภาษี ส่ง ตัวผู้ต้อง คดี • ไปให้เจ้า กระ
ทรวง ผู้สำ เรจ ราชการ เมือง กรมการ พิจาร
ณา ถ้า คดี ต้อง ตัวเจ้า ภาษี ก็ให้เจ้า ภาษี
แต่ง ทนาย ไป ว่า ต่าง แก่ต่าง อย่าให้ขัด ขวาง
คดี ของ ราษฎรไว้ เปน อัน ชาติ ที่เดียว ฯ

แจ้งความ

เรื่อง แล ราคาคาหนัง ถือ

ที่ปยุระวงศ์ยันตร มุทิต มี ต่อ ลง ไปนี้

หนัง ลือธรรม วินยานุศาสตร์ ปก อ่อน

ราคา

แปด สลึง

หนัง ลือ มิว เข็ม ปก อ่อน

เล่ม ๑

ราคา เหมะ หก สลึง

เล่ม ๓

ราคา เหมะ หก สลึง

หนัง ลือ กฎหมาย ลือจิต

ปก แขง

ราคา เหมะ แปด สลึง

”

”

ปก อ่อน

ราคา เหมะ หก สลึง

ไกรทอง พระราชันย์ พันธ คอน ปลาย

สาม เล่ม รวม เป็น เล่ม ใหญ่ ปกติ ราคา เหมะ จะ บาท

”

”

ถ้า ขาด เป็น เล่ม เล็ก ๆ

ราคา เหมะ จะ สลึง

พิภคสุรา แล บ่อน เบียร์ รวม เล่ม เต็ม ๖ กัณ

ราคา เหมะ จะ สลึง

พิภค คำ น้ำ จืด แล นา เคม

ราคา เหมะ จะ สลึง

พิภค สม พัก ศร

ราคา เหมะ จะ เฟื้อง

หนัง ลือ สุภาวดี ละ ปฏิก

ราคา เหมะ จะ เฟื้อง

หนัง ลือ ต่าง ๆ ยัง จะ ลง พิมพ์ ต่อ ไป อีก